

LOYIHAGA ASOSLANGAN O'QITISH

Denov tadbirkorlik va pedagogika institute Pedagogika fakulteti Boshlang'ich talim yo'nalishi 5-BT-22 guruh talabasi **Ismayilova Gulshoda**

Tel:+99897 350 11 14

Denov tadbirkorlik va pedagogika institute Pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 5-BT-22 guruh talabasi **Yuldoshova Maftuna Juma qizi**

Tel:+99891 719 42 04

Annotatsiya. Mazkur maqolada loyihaga asoslangan o'qitish texnologiyasining mohiyati, uning ta'lim jarayonidagi o'rni, afzallik va kamchiliklari ilmiy manbalar asosida tahlil etilgan. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ tafakkurni rivojlantirishda loyihaga asoslangan o'qitish texnologiyasining ahamiyati bayon qilingan.

Kalit so'zlar: kreativlik, kreativ tafakkur, loyiha, loyihaga asoslangan o'qitish texnologiyasi, samaradorlik.

Ta'lim jarayonida bo'lajak mutaxassisda kreativ tafakkurni rivojlantirish bugungi kundagi ta'lim oldiga qo'yilgan asosiy vazifalardan biri, desak mubolag'a bo'lmaydi. Zero, ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar talabalarning atrofdagilar bilan muomala qilishga, mavjud vazifalarni to'g'ri baholashga, mustaqil, tanqidiy, ijodiy fikrlashga imkon beradigan o'quv vaziyatlarini tashkil etish zaruriyatini qo'ymoqda. Bu esa ta'lim jarayonida bo'lg'usi mutaxassislarning shu jumladan, bo'lajak o'qituvchilarning individual imkoniyatlariga qarab, ularning bilish faolligini oshirish, kreativ tafakkurini rivojlantirish orqali kelgusi pedagogik faoliyatga tayyorlashning nazariy-amaliy asoslarini ishlab chiqishni taqozo etadi. Ana shu nuqtai nazardan ilg'or xorijiy tajribalar asosida zamonaviy kasbiy ta'lim mazmunini internatsionalizatsiyalash va modernizatsiyalash, kompetensiyalarga asoslangan innovatsion ta'lim muhitini shakllantirilish, talabalarda kreativ tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiladigan interfaol strategiya va vositalarni amaliyotga tatbiq etish asosida talabalarda kreativ tafakkurro

Loyihaga asoslangan o'qitish – bu hayotiy, real muammolar asosida loyihalangan, faol o'rganish orqali chuqur bilimga ega bo'lishi kafolatlangan, o'zgaruvchan sinf-dars yondashuvini o'zida aks ettiradi. Yasseri Dar, Finley M. Patrik, E.Blayne, Devis V. Devid va boshqalarning e'tirof etishicha, PBL aniq dalillarni taqdim etuvchi yoki savol berish, muammolar qo'yish, ularning ssenariylarini taklif qilish orqali bilim olishning ravon

yo'lini ko'rsatuvchi, qog'ozga, yodlashga, o'qituvchi boshchiligidagi ko'rsatmalarga tayanishdan farqli ravishda faol o'rganish hamda izlanishga asoslangan o'qitish uslubi negiziga quriladi. Jon Larmer, Jon Mergendoller va Suzi Bosslarning ta'kidlashicha, loyihaga asoslangan o'qitish kuchli o'qitish yondashuvi bo'lib, uni amalga oshirish davomida quyidagilarga ega bo'linadi: - o'quvchilarni bilim olishga rag'batlantiradi; - o'quvchi va talabalarni oliy ta'limga, kasbga, kasbiy o'sish nuqtalarini belgilashga (individual kasbiy trayektoriyani rejalashtirishga), ijtimoiy faol fuqarolikka tayyorlaydi-

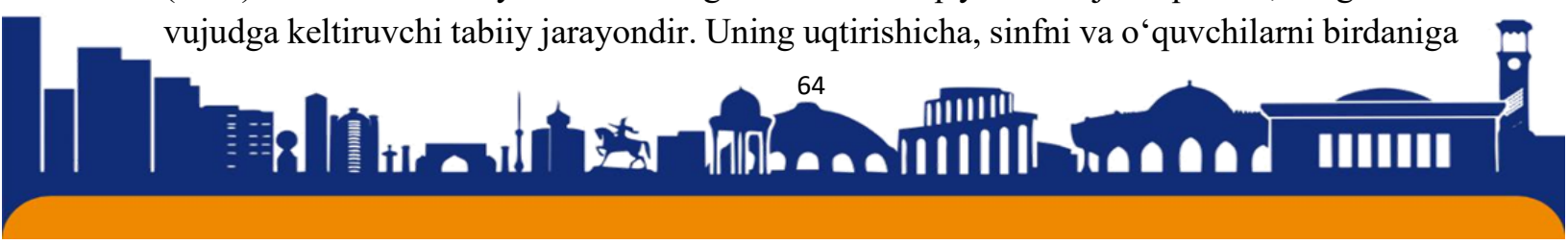
o'quvchi va talabalardan chuqur bilim hamda fikrlash qobiliyatlarini namoyish etishni talab qiladigan topshiriqlarni yaxshi bajarishga (bizningcha, o'qituvchi uchun ijtimoiy buyurtmani bajarishga) yordam beradi;

- o'qituvchilarga yanada qonikarli tarzda dars berish imkonini taqdim qiladi;

- ta'lim tashkilotlarini nafaqat ota-onalar, boshqa jamoalar, balki butun dunyo bilan muloqot qilish va bog'lanishning yangi usullari bilan ta'minlaydi.

Tomas Markxem bilish va bajarishni birlashtiradi, talabalar o'rganilayotgan o'quv dasturidan asosiy bilim, ko'nikma va malakalarni egallaydi, uning samarasi o'laroq, hayotiy muammolarni hal qilish va muhim natijalarga erishish uchun bilganlarini amalda qo'llaydi. PBL ta'limni o'quv dasturiga emas, talabaga qaratadi, hamkorlikdagi yuqori sifatli mahsulotlarni ishlab chiqarish uchun raqamli vositalardan foydalanadi va o'quvchilarni bugungi jahonda talab qilinayotgan global taraqqiyot, ijodkorlik, hissiy barqarorlik, chidamlilik, hamdardlik kabi nomoddiy boylik bilan mukofotlaydi. Albatta, bularni darsliklardan tashqarida o'rgatish mumkin emas, lekin tajriba orqali faollashtirish lozim", deya ta'riflaydi. Loyihaga asoslangan o'qitish – bo'lajak o'qituvchilar kreativ tafakkurini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlarini aniqlashtiruvchi, didaktik imkoniyatlarini yuzaga chiqaruvchi, yo'naltiruvchi savollar, doimiy ishlash, chuqur so'rov, haqiqiylik, taklif va tanlov, refleksivlik, tanqidiy fikrlash vositasida natijaga asoslangan texnologiyadir.

Maktabda turli fan doirasida o'quvchilar bilan ishlashda loyihaga asoslangan o'qitishni qo'llab ko'rayotgan tadqiqotchi Laurens Xeyvudning ta'kidlashicha, o'quvchilar loyihada qo'yilgan ulkan muammoni bosqichma-bosqich hal qiladilar, jarayonda to'xtalishlar paydo bo'ladi, ya'ni har bir bosqichda kichik muvaffaqiyatsizliklar yuzaga kelishi mumkin. Duch kelingan har bir muvaffaqiyatsizlik o'quvchilarning bilimsizlik sohalarini, nimani xato bajarganliklarini va uni to'g'rilash uchun qanday xatti-harakatni amalga oshirishlari kerakligini bilishga yordam beradi. Ya'ni loyihaga asoslangan o'qitish (PBL) maktabda asosiy bilimlarni egallash uchun qayta murojaat qilishni, o'rganishni vujudga keltiruvchi tabiiy jarayondir. Uning uqtirishicha, sinfni va o'quvchilarni birdaniga

loyihaga asoslangan o'qitishga o'tkazib bo'lmaydi, buning uchun o'qituvchi eng kichik darajadan boshlashi va keyinchalik keng hajmdagi, uzoq muddatli loyihalarga olib borishi mumkin.

XULOSA.

Loyihaga asoslangan o'qitishda loyihani bajarishga kirishish, aniq muammoni belgilash, yo'naltirishni tushunishga doir butun jarayon (o'quv maqsadi, rejasi, mazmuni, shakllari, vositalari, dars jadvali, konsultativ faoliyat, monitoring, baholash) qamrab olinishini taqozo etishi uni "texnologiya" sarhadlaridan chiqish hamda "ta'lim amaliyoti turi" nuqtai nazaridan qarash mumkinligini bildiradi desak bo'ladi.

FOYDANILGAN ADABIYOT:

1. Malikova, D., & Ziyadullayeva, M. (2023). INFLATION: THEORETICAL ASPECTS AND ANALYSIS OF PRICE CHANGES IN UZBEKISTAN. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 11(2), 204-207.
2. Malikova, D., & Abduganieva, F. (2023). The Role of Consulting in the Modern Economy. *Global Scientific Review*, 12, 1-4.
3. Malikova, D., & Rakhmonov, N. (2023). MONETARY AGGREGATES AND THEIR IMPORTANCE IN THE ECONOMY.
4. Malikova, D., & Ochilova, I. (2023). Analysis of the Current State of Deposit Operations of Commercial Banks of U

